

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10
 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 51 52 53 54
 18/1/2012

*La treballadora del casino.
 Las Vegas, Nevada, EUA.*

A un quart de set del matí ens plantem a la rotonda de l'Excalibur, davant el Luxor. Ens hi recull un autobús per començar el *tour* del Grand Canyon. Pobres de nosaltres, encara no sabem que serem víctimes d'una inacabable volta de tretze hores i quaranta-cinc minuts, porta a porta, a un munt de botigues fastigoses amb dues parades per a veure el Canyon –la segona, també amb botiga–, per més *inri*. Deixo l'iPad a l'hotel, no crec que el pugui fer servir durant el viatge. Més tard me'n penediré.

El bus ens duu al lloc de sortida, al soterrani del casino-hotel Hollywood, on ens donen un esmorzar consistent en una pasta i un refresc: triem aigua. Ens posen uns adhesius grocs amb el número dos, que és el del nostre autobús. Hi pugem, però no sortim fins a un quart de vuit, quaranta-cinc minuts després de l'hora prevista. El conductor-guia ens rep, mentre condueix, amb un simpàtic discurset après de memòria, amb les típiques bromes insuportables que tant agraden als turistes, explicant-nos una mica com anirà tot. Un altre grasset simpàtic, aquí hi ha gat amagat, penso. Retinc una dada que desconeixia: Las Vegas ja té més de dos milions d'habitants. Però si era com un poble, fa quatre dècades! Des de final de la Segona Guerra Mundial, quan la màfia va

començar a fer rutllar de valent el joc, aquesta ciutat no ha parat de créixer, més i més, malgrat que aquí també es parla de crisi. Té una admirable capacitat d'inventar-se contínuament, en un ampli ventall que es mou del joc a la prostitució, dels grans espectacles a l'*all family entertainment*. Tot s'hi val sempre que la gent hi deixi els dòlars, als casinos, als teatres o on sigui. Però que els hi deixin.

Ens posa un documental que trobo molt interessant. Em refresca la memòria d'allò que, si us plau per força, tots coneixem de Las Vegas. Les rivalitats de la màfia, els repartiments dels beneficis, els morts que van deixar pel mig, la implicació de l'*star system* –actors, cantants– en la consolidació d'aquest massiu model d'entreteniment. I com el negoci dels casinos i del joc –que d'això es tracta– va anar passant de les mans del crim organitzat als de l'explotació organitzada, les empreses, com la de Mr. Adelson, que ara duen el timó sense miraments. Tot pel dòlar. *Ave*, dòlar, un eureka et saluda!

Surt un tema interessant del qual ja havia sentit parlar: les explosions nuclears dels americans als anys cinquanta que van tenir lloc en aquest estat. La primera va sacsejar sense avisar la ciutat i tothom va veure la flamarada del gran bolet que s'enlairava cap al cel. De la necessitat en saben fer virtut i en aquesta terra no hi ha res que no es vengui. Els publicistes van decidir d'aprofitar-ho i durant anys van convertir les proves nuclears en un element més d'atracció turística. Van crear una campanya que era una bomba, però maligna, com es va veure més tard. Si no veies un bolet gegant de foc al cel no eres ningú. I això passava a Las Vegas, que, a més, era el paradís del joc, dels xous i de la prostitució, més o menys consentida, amagada. És a dir, de la disbauxa què tot bon americà es mereixia gaudir, almenys un cop a la vida. Organitzaven autobusos per veure les explosions ben de prop, o podies llogar limusines, el que volguessis. Tothom frisava per anar a primera fila, fins que el govern federal es va adonar de l'animalada que implicava tot plegat i, discretament, va donar per acabat aquest xou nuclear.

És ben sabut que la radiació descontrolada de les bombes causà morts i malalties que intentaren amagar a l'opinió pública. Ni Hollywood no s'escapà de la llista negra dels morts. La majoria de

l'equip de *The conqueror* (*El conquistador de Mongòlia*) –un fiasco comercial i artístic produït pel multimilionari Howard Hughes–, rodada al desert de Utah, a tocar del de Nevada, es morí de càncer, incloent-hi els protagonistes: John Wayne, Susan Hayward, Pedro Armendáriz i la gran Agnes Moorehead. Se sap, de sempre, que va ser degut a les radiacions de les proves nuclears. He llegit que els actors estaven al corrent de les bombes i es feien fotos, com és el cas de John Wayne, amb comptadors de radioactivitat, on apareixien fent broma: encara no sabien la relació entre la pols de les explosions i el càncer. El documental de l'autobús no esmenta aquest fet –molt conegut–, no fos cas que s'espantés la clientela del *tour*.

Fem una primera parada, al cap d'una hora de viatge, potser al pitjor lloc del món, el Castle Rock Bar and Grill, un baret de carretera sense cap mena de gràcia, però *deeply*, profundament americà. Fins i tot els lavabos són en uns barracons que donen a un camp erm, amb quatre tanques que l'encerclen, suposadament per a fer *rodeos*. Estic segur que, en aquest lloc tan poc atractiu, els autobusos de turistes són els únics que s'hi aturen i els reben preparats per a fer-los gastar en allò que no desitzen. O potser sí? Observo que hi ha gent encantada comprant els records més tronats que ofereixen, banderetes, *cowboys* de plàstic i rucades per l'estil.

Seguim la ruta i a continuació ens posa el *remake* d'*Ocean's eleven*, no sé si l'u, el dos o el vint-i-vuit, un dels assassinats en forma de *remake* de *La quadrilla dels onze*, perpetrat per un modern *rat pack* amb pretensions progressistes, George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon i Julia Roberts que, com de costum, venen gat per llebre sota les ordres d'un altre de la colla, Steven Soderbergh. Altre cop el somni americà en aquesta ciutat tan fantàstica on tot és possible, fins i tot assaltar els casinos! Em vaig escapar de veure aquesta nova versió als cinemes, amb un repartiment de luxe i un director de prestigi. No en tenia bones referències i, pel que he vist a l'autobús, tota precaució era poca. Una història que no rutlla, però és de Las Vegas i aquest *tour* que fem cap al Grand Canyon gira al voltant de la seva glorificació. Em pregunto si tenen preparada *Las Vegas quinientos millones* que el gran Isasi Isasmendi rodà pràcticament sense sortir de Barcelona, que també feia patxoca.

La segona parada és per a dinar, una hora i mitja més tard, o sigui, a un quart de dotze del matí. Han convertit l'antiga estació de Williams, a l'inici del tren que va fins al Grand Canyon, en una menjadora per a turistes. Un bufet més o menys indecent, d'on només esperes el pitjor, però on descobreixo una mena de carn picada de bou feta al forn i acompanyada amb la típica salsa de barbacoa: almenys no un és delictes contra el paladar. Tots els altres plats escampats al bufet són d'arrencar a córrer. Et deixen una mica de temps extra per a estirar les cames a la botiga de records, la constant fonamental del viatge. Compreu, compreu, que el món s'acaba! Aprofitem l'estona per sortir a veure els vagons de tren que semblen abandonats, però un cartell no et deixa passar. L'indret té un aire fantasmagòric. Vies i trens en desús, al mig del quasidesert, desprenen una certa màgia. És com un viatge pel túnel del temps.

Una horeta més tard arribem al Grand Canyon. Finalment! Abans, però, el xofer ens ha posat un documental insofrible sobre el parc que, juntament amb la digestió del dinar, ha motivat una clapada col·lectiva de la qual no ens hem escapat ni en Narcís ni jo. Ens dona quaranta minuts per passejar i fer fotos de la part sud del Canyon, la més coneguda, la més espectacular, la més impressionant. La simfonia de colors de les roques i de la terra, des del capdamunt fins al fons del canyó, mostra les capes geològiques acumulades durant milions d'anys al voltant de la llera del riu Colorado. Prop de dos mil milions d'anys de la història de la Terra han quedat exposats mentre el riu i els seus tributaris erosionaven el sediment capa a capa, alhora que l'altiplà del Colorado s'elevava.

És un lloc únic i la veritat és que paga la pena. La pallissa és fer el viatge de vuit o nou hores amb autobús, parades a part, sense avisar-te, no fos cas que te'n desdiguessis, veient l'Amèrica mig desèrtica. Es fa molt pesat, és tan repetitiu! Tanmateix, no veiem rastres dels altres mitjans per a fer la visita, ni avionetes ni helicòpters. Potser ho fan al matí, no ho sé: tampoc no em feia gràcia de pujar-hi. No fos cas que la divina providència continuï ocupada protegint *esa pareja feliz*, no pas la del gran Berlanga, sinó en Mariano i l'Esperanza. Ja és tenir potra: s'estavellen en un helicòpter i

en surten tan frescos. Això sí que és estar en gràcia del Senyor! La resta dels pobres mortals no crec que fóssim tan ben atesos pels déus de torn, en cas de necessitat.

Al cap de no res, fem una segona i darrera parada al parc. La mateixa vista, uns quilometres més enllà, durant una horeta i deu minuts, però des d'un hotelet amb encant, una enorme cabana de fusta, dels primers construïts al Grand Canyon. És una gran botiga, o sigui que vinga comerç, altra vegada. Fins i tot en Narcís es compra un conjunt de samarreta i gorra amb uns colors que li escauen molt. Me'n faig creus. O sigui que tota la visita consisteix a veure un únic panorama i prou? No hi ha cap altre racó on dur-nos en aquest immens congost de més de quatre-cents quilòmetres de llargada? Ens diuen que el costat nord és tancat de l'octubre al maig per les nevades. Però de veritat que no hi ha res més? També sabem el perill de baixar els dos mil metres fins a la llera del riu i, a més, desaconsellen molt seriosament de fer-ho sol. Sobretot a l'estiu, el risc de deshidratació, per les altes temperatures que hi ha al fons de la vall, és altíssim. No és el cas, som a la segona quinzena de gener. No fa gaire fred, malgrat les clapes de neu que hem trobat al parc.

Doncs no et duen enlloc més. Ja hem fet les fotos i, contents, iniciem la tornada: al cap de mitja hora, més parada i més botiga. Pocavergonyes! Descomptant generosament viatge, vistes i dinar, avui haurem trepitjat botigues durant prop de tres hores. I sense cap oferta especial que valgui la pena. Però la gent continua comprant les bestieses més impensables. *This is real America!*

Dues hores més tard, altre cop parada per posar gasolina, després d'haver sofert una altra pel·lícula –ei, ambientada a Las Vegas!– sense cap ni peus, 21: *Blackjack*, amb un actor esplèndid, Jim Sturges, malaguanyat en aquest disbarat i acompanyat –la pena és doble– per un desaprofitat Kevin Spacey. El xofer ens fa baixar per motiu de seguretat mentre li omplen el dipòsit i ens hem d'esperar a –oh, casualitat!– una darrera botiga. Falta una hora i mitja per arribar a Las Vegas i aprofita el darrer tram per a posar una última pel·lícula, *Vegas vacation*, rodada fa quinze anys, la cosa més sèrie B i tronada. Una pretesa comèdia amb Chavy Chase, un dels cò-

mics que em produeix més urticària. Naturalment, és una enèsima glorificació de Las Vegas, amb una càrrega profunda de moralisme conservador familiar i dels valors patris que superen amb escreix els del Tea Party de la Sarah Palin i companyia, que ja és dir. Las Vegas i valors familiars no lligaven gaire, a la meva joventut. Sonava tot a vici i potser aquest era l'atractiu. Però els nous aires ho han escombrat: ara s'imposa el turisme familiar i passa bou per bèstia grossa.

Abans d'arribar, el xofer ens vol fer veure la presa de la imponent reserva d'aigua que proveeix aquest deliri de ciutat en ple desert. Ens anuncia que afluixa la velocitat de l'autobús perquè es puguin fer fotos. De quines fotos parla, de nit i amb els vidres fumats? Aleshores arriba la seva millor actuació, amb tota la barra del món.

—Senyors, els he duts segurs i els he entretinguts. Malgrat que molts estrangers no ho poden comprendre, els conductors vivim de propines: el preu és entre 10 i 15 dòlars per barba, o 25 dòlars per parella.

Mitja hora més tard, quan baixem derrotats a Las Vegas, són les vuit del vespre i li dono amb recança un bitllet de vint per tots dos. Som 42 passatgers. Si tothom pica s'endurà 420 dòlars. La jornada li surt a compte al grasset simpàtic. Ja deia jo...

Des del parc volia trucar a la Phyllis Rose, però el seu telèfon de Key West només el tinc a l'iPad i, arribant a l'hotel, amb la diferència horària, ja és massa tard. Malgrat tot, ho intento, però no contesta. O ha sortit o dorm. Truco a en David Schorr a Nova York, perquè li passi un correu, però em surt el contestador connectat. Això d'estar sense wi-fi m'atabala molt. Sopem malament al T&T, Tacos y Tequila. Fem una copa més al bar del Tender, enyorant la bona carn d'ahir, i anem cap a dormir. Ens hem de llevar a tres quarts de quatre. El nostre avió cap a Miami surt a les sis del matí i cal arribar amb temps a l'aeroport.